

տարակ ճամբուն վրայ չեն, բայց անտառի մէջ գրտնուիլը մտքին չէր կրնար անցնել: Գամայն չկար, ամեն կողմ կանաչ, եւ վերը — երկինքը ալ կապոյտ էր: Առաւօտեան զով Տօլը տեքնուեցերու մէջէն ներս թռփանցող արեւու ճառագայթներն, պարարտ կանաչն եւ բարբորուն պծիկներն իւր վրայ նոր զօրութիւն կ'ազդէին, եւ եթէ ձեռքերը կապուած ըլլային, ինք զինքը բուրբովին ազատ պիտի ճամբուրէր:

Կառապանը ձիւրը հոգալու զրգանք էր, ծառայող Եղբայրներէն երկրորդը քանի մը քար շարելով առաւօտեան նախածաղկ պարտատերու վառարան մը յարմարցնելու կ'աշխատէր: Արքայը զիւրը քալած էին, ձիւրուն հանդիպտ պետք էր: Հաշտուելէ մտքը մը կրնար վախ չունենի, եւ ոչ ալ ըստ պատահման զայլ, որով խիմնէն կարենար օգտուիլ իւր ինքրիկ: Եւ այսպէս հոս քանի մը ժամ հանդիպտ պիտի առնուին. մանաւանդ թէ Անորատէն մինչեւ Իրիխուն մնալ եւ դիւրեք ժամբուն շարունակել իր մտածէր: (Ը.բ.ր.Ն.Կ.Ե.Կ.)

ՅՅՈՒՆԱՅՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՆՈՒՐ

Բարսիմիմոյ աղիւս:

«Կարգապիս փորձեալով յաշտուեցաւ քարաձէթը հաստատուն մարմնայ փոխել եւ աղեւսի ձեւ տալ, որով զիւրաւ կարելի է հեռաւոր տեղեր խարել: Գիրութեամբ իրեն վառելիքը գործածել առանց ամենազոյցն վտանգի բռնկելու եւ պայթելու: Այսպիսի քարաձէթի աղեւսներ առաջին անգամ Societe d'encouragement կոչուած ընկերութեան ատեն հանուեցան ի քննութիւն: Այս աղեւսները զիւրաւ կը կորուսն դանակուած բայց լոյծ չեն եւ վառելու ատեն աղեւսին ամեն մասերն ալ ի միասին չեն բռնկիր, այլ փայտի պէս հեղցճետէ: Այս աղեւսին հանած ջերմութիւնն ձիւրէ հանուածին երեքգոյնիսին եւ շատ քիչ մնիկն կը թողու: Հասցին 100° Կնդ: ջերմութեան մէջ նորէն կը լուծուի հաստատուն քարաձէթը, եւ դիւրաւ այլեւայլ ձեւեր կրնայ առնուլ: Քարաձէթի աղեւսարութիւնը պարզ, գործնական եւ սաճն է:

ՏՆՏԵՍԱՅՑՆ

Ժամացուցի գործածութեան նպակիւ:

Ժամացուցի մը լաւ գործածութիւնը միակ պայման է անոր շարունակելու: Եթէ ձեռքով շարունակեցնուց անգամ պէտք ունի միշտ հակորդիւթեան, որչափ եւս առաւել ժամացոյց մը, որ ամենափոքր մեքենայ մնն է: Գլխաւոր հոգն ըլլալու է որ ժամացոյցը չզարնուի տեղ մը, չկնիկն, եւ ընդհանրապէս որեւէ յնցմանէ ազատ մնայ եւ միշտ մաքուր պահուի: Գրպաններու մէջ միշտ աստաղիկ մանրաթել լինելու եւ այլ աղանք կը ժողովին, եւ ասանք նաեւ ժամացուցին մէջ կը մանեն, օւստի միշտ պէտք է մաքրել ժամացուցի գրպանները: Ժամացուցին ըն-

թացքը լաւ ըլլալու համար պէտք է միշտ նոյն եղանակաւ գործածել, այսինքն միեւնոյն որչա՛նդ առանք լարել, եւ չգործածուած ժամանակը կամ միշտ կտնել կամ միշտ վար դնել: Կանանց ժամացոյցներուն ընթացքն անոր համար միշտ ուղիւ չէ, վասն զի շատ փոքր կ'ըլլան եւ այն ալ միշտ նոյն եղանակաւ չեն կրուիր: Աճեն ժամացոյց կտնելու, վար դնելու եւ կրելու ատեն այլեւայլ ընթացք սսնք, եւ միայն ամենաշուք ժամացոյցներն ազատ են այս պարագային, ըստ որով միայն մանրերկրորդներու մէջ տարբերութիւն յառուել կու գայ: Կրկնպատեան ժամացուցի մը՝ սպաղկոյն վրայ դռնուց պատեանն ամենեւին բաց թողու չէ. եթէ գիշեր մ'անգամ բաց մնայ՝ սպաղկոյն վրայ կը սկսի փոշեխու կազմուիլ, որ նաեւ գործեաց մէջ մտնելով կ'արեք գործիքը: Պէտք է սովորութիւն ընել ժամացոյցն առտու լարել, վասն զի անկողինն կ'ըլլալ ժամն շատերուն համար միշտ միեւնոյն է, իսկ պատեանը ժամը միշտ անորոշ, եւ երկրորդ՝ որ այսպէս նոր լարուած զոպանակն աւելի դիւրեւ կը դիմանայ օրուան ընթացքին մէջ ժամացուցին ընթացից այլեւայլ արգելքներուն: Զուգանակի խախտելն յաճախ չ'ըլլար, եթէ զգուսնութեամբ լարուի եւ ջերմ գրպանէն պոզ պատի վրայ չկտնուի, կամ մարմնի վրայ չգրուի մէկէն. ընդհանրապէս ժամացուցի տակը խարխի մը զնելու է: Սակայն եւ այնպէս որեւէ զոպանակ պէտք է որ կանուս կամ անապան խախտի: Ժամացուցի մ'ուղիւ ընթացքն կտնուի ունի նաեւ իւր կազմութեան եւ կատարելագործութեան: Ամենալաւ ծոյցի ժամացուցն իսկ չէնք կրնար պահանջել ուղիւ եւ կանուսուսը ընթացքը, եւս առաւել թեթեւաքնի եւ ստորին կարգի տեսակներէն: Իւրին փոփոխութիւնը, օրոյ բարեխառնութեան այլեւայլութիւնը, օրոյ խմուսութիւնն եւ խառնութիւնն մեծ ազդեցութիւն կ'ընեն ժամացուցի ընթացքին վրայ, այնպէս որ միայն կատարելագործեալ պահանգար-ժամացոյցը (ancre) սակաւ ինչ աղատ է այս ազդեցութեան: Ճշգրի խառնով, եւ ոչ ժամացոյց մ'ուղիւ կը բանի. դիտանացոյց ու զոպանակութեան համար գործածուելու ամենահիշող ժամանակաշարներու համար անգամ աստիճաններ գրուած են, որոնց վրայ նշանակուած են այն ժամացոյցներուն փոփոխութիւնները: Արշափ ալ լաւ չինէ ժամագործը՝ մարդուն կրելովն արգեն փոփոխութիւն կը կրէ ժամացուցի ընթացքը: Աճն ժամացոյց շարունակու համար երկու կամ աս առաւել երեք տարի մէյ մը պէտք է մաքրել: Իւրեք ժամանակաւ կը լուծուի, փոշավ կը շարուի եւ այսպէս կը մաշեցունէ զայլոյնխափն ու այլ գործիչ մեքենաներ: Ըստ ջանցատ կը հանդիպի որ ժամացուց մ'երկու միմեան երեք տարի լաւ երթայ. ընդհակառակն ժամացոյցներէն շատերն աւելի կանուս մաքրուելու պէտք ունին, եթէ պատեանն լաւ զոպանակ չ'ըլլայ եւ կամ կերպով մը փոշույն ենթակայ ըլլան: Եթէ ժամացոյցն ջրոյ կամ սեխի ծորակայ մէջ ինչոյ, անմիջապէս պէտք է ժամագործին տալ, որ քակէ եւ մաքրէ, սպա թէ ոչ՝ քիւլ մ'ետքը բուրբովին անգործածական կ'ըլլայ:

ՄԱՐԻՆԱԿԻՐ

Թիմոթէոզն պատմաւոր:

Լստոնի Sohosquare տեղանշան ժաման հիւանդանոցի բժշկիները զննութիւն Է՛րբին, որով ցայտ՛ ընդհանուան այն կարծիքը թէ թոթովեւ լոկ Լայպիկ պակասութիւն մին է, շատ տարակուսական եղաւ: Վասն զի հուլ աղջ վայտ եղած վերջատութեանց արդիւնքն այն եղաւ՝ որ այն տղայքն շատերը, որ թոթով էին, թոթովութենէ ազատեցան: Ասով Տնտրուեցան որ թոթովութիւնը դարձնէ հիւանդութիւն չէ, այլ Լեւեռոց հեռու էրդ խաղաղութիւն ռեզիցու պակասութիւն մը:

ԲԱՂԱՔԱՅԱՆ ՏԵՄԱՐՔԱՐՆ

Վիճան, 26 Սեպտեմբերի:

Ամէն տարան Սեպտեմբեր ամսն զինտորական կըրօնութեանց որոշեալ ժամանակն է: Այս ստորի ալ նոյն կըրօնութիւն կատարուեցան Եւզոպիոյ գրեթէ ամէն մեծ եւ վոքր անկողնանց մէջ, յորոց տեսնուեցաւ թէ ինչպիսի տեսք բանականք կազմ է պատրաստ են ամէն կողմ: Այս անթիւ անհամար քաղցութիւն զիննալ մարդկան՝ թէպէտ մէկ կողմանէ պատերազմն երկուսի եզմէն մարդ կը սպառակեցնէ, բայց միւս կողմանէ շատերը կը կարծին թէ այս պատրաստութիւնը անկն նպաստաւոր են խաղաղութեան վանհաւանութեան, որով նոսեւ սովորաբար այն ժամանակ պատերազմ կը բացուի՝ երբ զէ՛ր մէկ կողմն անպատրաստ կը գտնուի:

Ձիւնորական կըրօնութեանց մէջ ստանձնու յիշատակութեան արժանի է հերմիթայի Վեափառ Վայսեր առէջ հանդիմն մէջ կատարուած: Նոյն կըրօնութեանց ծանրակշռութիւն տառնն այն է, որ Բուսիայի թագաւորանոց իշխանն ընդունելով Վայսեր դաւերն, հոն եկաւ, եւ քանի մ'որ մատով ներկայ եղաւ բոլոր զիւնորական մարդից: Այս դէպքս երկու ազգաց մէջ վերջին ժամանակները Նշմարուած զրտութեան նուազելուն ըստ բաւականին օգնել, եւ կը յուսացուի թէ օրտրովին կը բարձուի Բուսաց Վեափառ Վայսեր փոխազգայծ այցելութեանն, որ ըստ վերջին լոց՝ պետի կատարուի Հոկտեմբերի առաջին կիսուն:

Շատ ժամանակ է Վեր մեծամեծ պատրաստութիւն կը տեսնուին Աթլերի մէջ ճուսաց թագաւորանոցին Գեորմանիոյ Վեափառ Վայսեր Սուրիա քրոջ հետ պատկան հանդիսին համար, որուն Ներկայ պետի գտնուի նոյն Վայսեր՝ Վայսերուոյն հետ: Եունաց թագաւորական ընտանիքն՝ որ ամառան սկիզբն Բուսիան եւ անկէ Տանիմարգա գայցած էր, վերջն օրերս Վիննուսի կը գտնուի, եւ մտտ որեւէ ծափայ պետի ելլէ թրիստի ծանապագրաս Աթլեր երթուի: Ստոյգ կը համարուի թէ Գեորմանիոյ կայսերական ընտանիքն մննուպիտ պետի սկսի նաւագնացութիւնն, քանի մ'որ հիւր ըլլաւ իտալական արքունեաց ի Մոնցա: — Վերջն լոքը կը հաստատեն թէ հերմանիոյ Վայսեր ու Վայսերուին, հարսանեաց հանդիսէն ետեւ՝ նաեւ Կոստանդուպոլսու պետի երթան յայտելութիւն Վեափառ Սուլթանին:

Ամսոյ քաղաքական նշանաւորագրոն դէպքը կնայ համարուի Գաղղիայի ընտրութեանց, որուն հետաքրքրութեամբ կը սպասուէր: — Պուլմսով է եւ իր կողմակիցը մեծամեծ յոյսեր դրած էին նոյն ընտրու-

թեանց վայ: Պուլմսով կը կարծէր թէ գաղղիական ազգին ընդհանուր քուէակութեամբը պետի ընտիկ իրեն դէմ տրուած դատապարտութեան վճռն, եւ ինչ յաւթանակաւ հայրենիքը պետի դունայ: Այժմ՝ նոյն քուէակութեանը այս յոյսին յօսյ սնդեցան, եւ «Բալ զօրպալան» իր դատապարտութեան վճռն հաստատութիւնն ընդունեցաւ: Թէպէտ եւ քաղմութիւն ընտրութեանց պակասատրութեան պատճառաւ՝ շատ մը նոր ընտրութիւնց պետի ըլլաւ, սակայն թէ գաղղիական եւ թէ՛ արտաքին գրեթէ ամէն լրագրից միտքսն կը համարին որ ինչ եւ իր դատն մնացուց հարուած ընդունու է: Բայց միեւնոյն լրագրաց մեծ մասը կը ծանշայ թէ այսու Գաղղիայի իրողութեանց դիւրակ կարգի մտնելուն վրայ մեծ անվնասութիւն ունենալ հնար չէ. որովհետեւ ընտրակ պատգամաւորք ալ չեն այլպիսի՝ որ կազմաորեալ մեծամասնութիւն մը կարծեան կազմել, որով կառավարութիւնն հաստատութիւն անոտ: Հասարակապետութիւնն իր թշնամիներն ազատեցաւ, կ'ըզէ անգղիական ծանր լրագիր մը (Standard), բայց հարկ է որ այժմ շահայ ազատի իր բարեկամներն: Սակայն եւ այնպէս պէտք է որոնեանից ըլլալ Գաղղիական մեծ եւ հօգր ազգն, եւ իր հրապարակաւ իրողութեանց տաւջորդութիւնը՝ Պուլմսովէի պէս աննշանակ մարդու մը ծնոց շինաւ: Տարբեր բարեւոյզ գրեթէ նոյնը կը հաստատէ Գաղղիայի նշանաւոր լրագիրներն մին (Léobats) ըսելով թէ Կը տեսնենք որ Ապտեմբերի 22ին ընտրութեամբը ըստի տեսնալ մը պետի շեղակալ: Բայց գոհ ըլլալու մնք մտածելով թէ անկէ հարեալապատիկ անլոկ դէշ կրնային ըլլալ ընտրութիւնը, որով խառնակութեանց անողոշ մը կ'իշխային, եւ անիշխանութեան մինչեւ քաղաքական պատերազմ շարեաց մէջ կ'ընկղմէին:

Մեծ ազմուկ եւ յուզումնց պատճառնց ամսոյս 13ին Նաբոլիի կէջ իտալական պաշտօնարարին գահերոց Զերիսիի մէջ կ'ըլլան ինչ որեւէ ոճրապարտութիւն, որ քարեքանտաքաց առաջն ծանր հետեւութեան մտաց: Նոյն օրն ըսաւ 7ին կառօր շրջագայած միջոցն Էլիսիոյ Գաբրալի անուսեւ 21 տարուս երիտասարդ մը Երկու այրասուր քար արձակել, որոց մին կառօր գաղակա, իսկ երկրորդն սուր ծայրիկ պաշտօնից գահերոցն մտօտն հանդիպեցաւ: Վերջն սիզգան շատ վտանգաւոր կարծեցաւ, վասն զի քաւական տոր էր, մնացուանք որ կ'արուէ թէ հարուստն ուճմանութիւնն ըզնին ալ մցցած է. բայց յետոյ տեսնուեցաւ թէ վտանգաւոր ըսն չէ: Արդեամբք իսկ այժմ գրեթէ բոլորովն բժշկուած է: — Հարագործն անմիշտապէս քննուած է եւ դատատանական քննութեան ներքեւ կը գտնուի. բայց իր ոճրագործութեան շարժարթն որոշակի իմացուած չէ ստակալն:

Բաւական կիկայն ժամանակ Սերպիոյ եւ Պուլկարիոյ յարաբերութիւնը այնչափ բարեկամական չէին, Պուլկարը կակածուելով թէ Արալիոյ զիւնորական պատրաստութիւնց իրենց մէջ է: Բայց վերջին օրերն ողից հանդարտեցան:

Այժմ Արալիոյ մէջ յոյմանց հետաքրքրութեամբ, եւ յոյմաց ուրախութեամբ կը սպասուի Նախակի թագաւորն գալտանա, որ Խրքիի Օսմալ քաղաքէն՝ ուր մինչեւ ցայժմ կը գտնուէր. Ստեսա կեղած է, եւ Պիկիստ պետի գալ իր որդւոյն Աղեպասար թագաւորն նստ տեսակցելու:

ՀՐԱՇՄԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԻՆ ԻՐԱՅԻՆԻ
Է՝ ԻՆՓՈՒՆԵՆԻ Վ. ՊՈՒՐՈՅԷ
ՎԻԵՆՆԱ. ՄԻԻՔՐԵՐԵՆ 89 ԱՐՄԱ